

המסורה המצרפת למקרא ותפקידיה – לאור גילויים חדשים (שיעור 167)

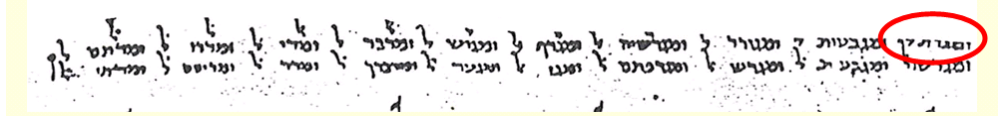
ז' באב תשע"ט – 8 באוגוסט 2019

1. דוגמה להערת מסורה מפרטת: המסורה הגדולה של כתר ארם צובה לדברים לג, יד:

י'רחים ד'	שמות ב, ב
ותצפנהו	דברים לג, יד
וממגד	איוב ג, ו
במספר	איוב לט, ב
תספר	

2. הערות מסורה מצרפת בכתב-יד ב (הספרייה הבריטית Or. 4445):

"ומגרת ל' ומגבעות ל' ומגורל ל' ומגרשיה ל' ומגדף ל' ומגיש ל' ומדבר ל' ומדי ל' ומדדו ל' ומדתם ל'" וכו'
 "ומאציליה ל' (יש' מא, ט) ומבנות ל' (שם נו, ה) ומגרת ל' (שמ' ג, כב) ומדברך ל' (שה"ש ד, ג) וכו',

3. קובץ הערות המסורה הנקרא "אכלה ואכלה" (וגם "מסורת הגדולה").

אלפא ביתא מן חד וחד, חד א' וחד וא ולית דכותהון: אכלה – ותקם חנה אחרי אכלה [בשלה ואחרי שתה] (שמ"א א, ט);
 ואכלה - ויאמר יעקב אל אביו אנכי [עשו בכורך קום נא שבה ואכלה מצידך] (בראשית כז, יט).

2 Reg. 4, 39.	ויצא אחר אל השרה	ארת
Jes. 25, 19.	חיו סחין נבלתי	אורח
Deut. 32, 27.	לולי כעם אויב	אגור
Prov. 30, 1.	דברי אגור בן יקה	אגור
Jes. 17, 6.	ונשאר בו עללות	אקיד
Hex. 4, 7.	כרכם כן חסאו לי	אקיד
Gen. 48, 7.	ואני בכאי סטרן	אקרת
1 Chr. 2, 19.	וחסת עוכב ויקה	אקרת
1 S. 28, 6.	וישאל שאל כה'	קארים
Jes. 24, 16.	על כן כארים ככרו ה'	קארים
Ex. 15, 11.	סי כפכה באלם ה'	קאלם
Jes. 57, 5.	הנחשים באלים	קאלים
Gen. 39, 12.	וחתפשהו בכנרו	קבנרו
Ex. 21, 8.	אם רעה כעני ארניה	קבנרו
Lev. 18, 48.	או בשחי או בערב	קערב
Prov. 7, 9.	בנשף בערב יום כאישון	קערב
1 Reg. 6, 38.	וכשנה האחא עשרה	מול
Job 40, 20.	כי כול הרים ישאו לו	כול
Num. 33, 25.	ויסע סתרה	קסקהלת
Ps. 68, 27.	כרסו אלהים	קסקהלת
Deut. 6, 16.	לא תנסו אח ה' אלהיכם	קסקה
1 Chr. 15, 22.	זכנדרו שר הלוים	קסקא
1 Chr. 21, 28.	בעת התיא כראות רוד	קראות
2 Chr. 25, 6.	ויהי לרדש אלהים ביטי	קראת
Prov. 14, 30.	חיי כשרים לכ מרפא	קשרים
Prov. 15, 10.	לא נאווה לכחיל תעונת	כשרים

59.

א"כ סן כ' ב' ותרויהון חרין לישנין וסיס'

Ein alphabetisches Verzeichniß von Wörtern, die zwei Mal
 vorkommen in gleicher Form aber in verschiedener
 Bedeutung.

ואני שלשת החצים	1 S. 20, 20.	אנרה
אהכנס ביר אל	Job 27, 11.	אנרה

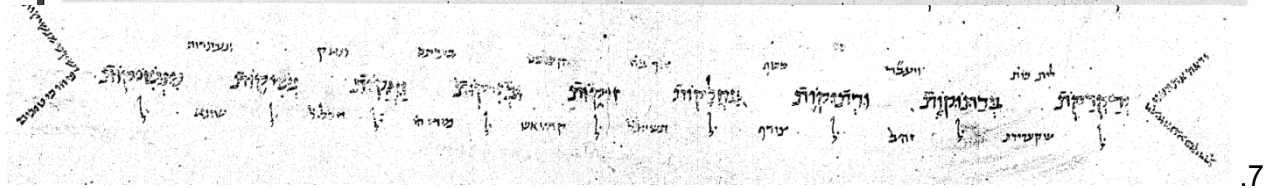
המסורה המצרפת
ככלי עזר לפרשנות

4. רשימות 'ב' בתרי לישני' (אכלה ואכלה, רשימה 59):

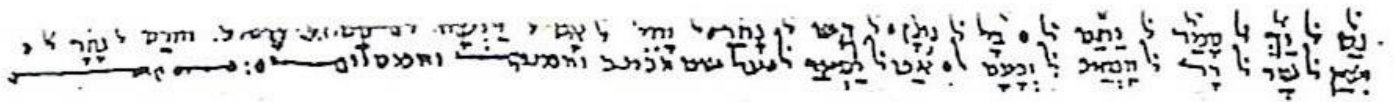
כי שני בשרים הם בכל הקרייה. ואע"פ כי המסורה גדולה חנרם עם הנפתרים בתרין לישנין כאשר חנר
 חרשתם בעגלתי (שופטים יד) עם חרשתם רשע (הושע י ג) בתרין לישנין, יען חרשתם בעגלתי חרשת
 ממש, וחרשתם ישע דוגמא, כמו כן הפליג חיי בשרים הנשמע בשר ממש. ומשול בשרים אנשים בית
 אדוניו ולא בשר ממש. ואולי הנופים אחרי דונש כתבוהו במסורת בתרין לישנין. כי לולא זה היה מביאו
 דונש לראיה. אך לא נכתב לא עם תרי לישנין ולא עם חד לישן. כי יש הרבה אשר לא נכתבו לא בזה
 ולא בזה. ואם נכתב מימי דונש פתרונו כאשר פרשתי. ובוה תבין כי אחרי נכתב המסרת הוסיפו בו
 אנשים דברים שאינם במנין. שהרי חרשתם חרשתם וקן וקן כתובים במסרת בתרין לישנין ובמסרת בחד
 לישן רחוק כמה דפין. וראה הרואה במסורת של חד לישן והיה דומה לו חסר והוסיפו בו ולא נזכר אשר
 היה בנבר במסרת של חרין לישנין, ופחרון חיי בשרים וגו' (משלי יד ל) כן הוא: לב מרפא מהיה ומעמיד

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

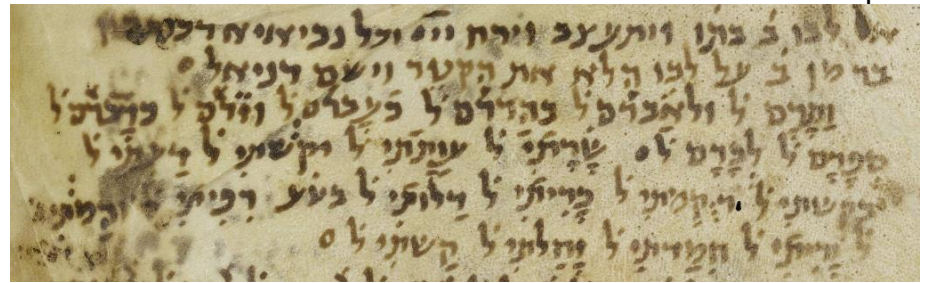
6. ד' לייאנס, המסורה המצרפת דרכיה וסוגיה על פי כתב יד קהיר של הנביאים, באר שבע תש"ס:

8. רשימת מסורה מצרפת מכ"ב – מהו עקרון הסידור של הרשימה?

9. דף מסורה בודד ובו מסורה מצרפת:

א"ב סך חד וחד על דלוג וכל לשון על ועל הבא

Gen 18,19	על אברהם	על אברהם	על אברהם	Gen 15,2
Lev 10,16	על אלעזר	על אלעזר	על אלעזר	Gen 22,2
1 Sam 26,16	על אדניכס	על אדניכס	על אדניכס	Iud 9,24
2 Re 10,9	על אדני	על אדני	על אדני	1 Re 2,19
2 Re 2,15	על אלמשע	על אלמשע	על אלמשע	2 Cr 13,6
Neh 10,30	על אדניהם	על אדניהם	על אדניהם	Gen 42,21
Amos 7,17	על אדמה	על אדמה	על אדמה	Iob 37,22
1 Re 8,5	על ביתה	על ביתה	על ביתה	Gen 41,40
1 Re 3,26	על בנה	על בנה	על בנה	Thren 2,15
Prov 16,20	על דבר	על דבר	על דבר	1 Sam 13,11
Gen 21,12	על הנער	על הנער	על הנער	Ier 6,19
Ier 23,34	על האיש	על האיש	על האיש	Gen 14,6

טבלת אפשרויות

אל	על	הערות מסורה
1	0	
0	1	
1	1	או"א פ 2; או"א ה 2
1	+2	A156
+2	1	ה 155
2	2	או"א ה E156 כ' זוגין
+3	2	ה 156 D
+2	+2	הערה ספציפית, מניין המועט
0	+2	
+2	0	

המסורה המצרפת

1. כאלמנט עיטורי – בראשי הדפים ובדפי שטיח
2. בעלת יסוד פרשני – הערת 'תרי לישני'
3. מודעות לתפיסת השורש – בסיס לפיתוח המילונות
4. מודעות לחרוז – ככלי עזר למשוררים
5. דורשת השקעת מאמץ כביר – הפגנת חריפות?

6. מסורה יעילה לפתרון בעיות 'כבדות' בנוסח המקרא